

Motion om att utreda möjligheter till flytande parköar i Stockholms vatten

Motion av Therese Lindström och Theréz Randquist (båda M)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen besvaras med hänvisning till vad som sägs i utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Lars Strömgren

Sammanfattning av ärendet

Therese Lindström och Theréz Randquist (båda M) har väckt en motion i kommunfullmäktige. Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar om att uppdra åt berörda nämnder att genomföra och utvärdera ett pilotprojekt med flytande planteringar i utvalda vattenrum i Stockholms stad. I motionen lyfts att det finns internationella exempel i Köpenhamn där man anlagt flottliknande öar med växter i hamnen. Öarna förankras på plats och fungerar som små livsmiljöer för fåglar, bin och andra pollinerande insekter. Samtidigt skapas undervattensstrukturer som gynnar fiskar och andra vattenlevande arter. Flera europeiska städer ser nu över hur deras vattenytor kan göras tillgängliga för både växter, djur och människor.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafikinämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och Stockholms Naturskyddsförening.

Stockholms Naturskyddsförening har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att olika typer av flytande växtöar och kajbalkonger redan provas inom ramen för pågående arbete och att det inte finns anledning att ge berörda nämnder ytterligare uppdrag.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beskriver erfarenheter från tidigare och pågående projekt och anser att en utredning av förutsättningarna för att anlägga parköar bör ske i samverkan mellan berörda nämnder och bolag samt med hänsyn till ekologiska värden, påverkan på vattenkvalitet, beskuggning och sjöfart.

Trafiknämnden instämmer i motionens intentioner och anser att den ligger i linje med arbete som redan pågår inom staden.

Farsta stadsdelsnämnd är positiv till nya innovativa projekt som kan stärka den biologiska mångfalden som till exempel pilotprojekt kring flytande planteringar i Riddarfjärden eller Årstaviken.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd konstaterar att Stockholm har många naturliga öar och anser att arbetet med biologisk mångfald bör handla om att stärka den blågröna infrastrukturen, bevara naturliga vattenmiljöer samt artrika naturtyper.

Kungsholmens stadsdelsnämnd har genomfört test med vegetationsöar och utesluter inte att arbeta vidare med dessa, men anser att förutsättningarna för att framgångsrikt gynna biologisk mångfald är bättre i strandzonerna.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Stockholms stads nämnder och bolag har under senare år arbetat med kajbalkonger, flytande växtöar, risvasar och kajbad. Kajbalkonger har anlagts vid Munkbrohamnen, Kungsholms strand, Söder Mälarstrand, Reimersholmskajen och Stadhusbron. Vegetationsöar har anlagts utanför Rålambshovsparken och vid Norr Mälarstrands parkstråk.

Dessutom består Stockholm, till skillnad från Köpenhamn, av naturliga öar som är viktiga för biologisk mångfald, rekreation och stadsbild. Förbättring och utveckling av nya akvatiska fysiska livsmiljöer ingår i de lokala åtgärdsprogrammen för vattenförekomster för bland annat Riddarfjärden, Årstaviken, Ulvsundasjön och stadens kustvatten. Flera nämnder har tillsammans med Kungliga Tekniska Högskolan (KTH) medverkat i forskningsprojektet MASSA med syfte att utforska möjligheten att utveckla ekologiska värden i stadens urbana vatten samtidigt som rekreativa värden kan tillskapas.

Bilaga

Motion om att utreda möjligheter till flytande parköar i Stockholms vatten, dnr KS 2025/1127-1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner och Andrea Hedin (båda M) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. att därutöver anföra

Stockholm är en stad byggd på vatten, men många av våra centrala kaj- och hamnmiljöer präglas idag av hårda, livlösa konstruktioner i betong och stål. Detta begränsar den biologiska mångfalden och stadens klimatanpassningsförmåga. För att möta dessa utmaningar och förverkliga målen i stadens miljöprogram och handlingsplan för biologisk mångfald bör ett pilotprojekt med flytande parköar provas.

Förslaget handlar inte om att ersätta stadens naturliga öar, utan om att tillföra nya gröna värden i hårt exploaterade miljöer där ny natur annars inte kan tillskapas. Allt som allt handlar det om att skapa en trevligare och grönare stadsmiljö med fler naturvärden och förutsättningar för stärkt biologisk mångfald. Genom ett avgränsat och väl utvärderat pilotprojekt kan staden på ett kostnadsmedvetet sätt testa och utveckla innovativa, naturbaserade lösningar.

Erfarenheter från andra städer, som Köpenhamn, visar att flytande öar kan fungera som viktiga livsmiljöer för flora och fauna, förbättra vattenkvaliteten och samtidigt skapa nya rekreativa och pedagogiska värden för stockholmarna. Staden arbetar redan idag med andra typer av anläggningar i vattenrummet, såsom kajbalkonger och flytande växtöar. Att pröva flytande parköar är ett logiskt och framåtsyftande nästa steg för att stärka den blågröna infrastrukturen.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 11 mars 2026

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jonas Nilsson, Sophia Granswed Baat och Johan Nilsson (alla M), och Kristin Jacobsson (C) som är likalydande med Moderaternas reservation i borgarrådsberedningen.

Ärendet

Therese Lindström och Theréz Randquist (båda M) har väckt en motion i fullmäktige. I motionen framförs att stadens kajer och vattenkanter domineras av hårda material som till exempel stål och betong, vilket begränsar den biologiska mångfalden och minskar stadens förmåga att möta klimatförändringar. I motionen lyfts att det finns internationella exempel i Köpenhamn där man anlagt flottliknande öar med växter i hamnen. Öarna förankras på plats och fungerar som små livsmiljöer för fåglar, bin och andra pollinerande insekter. Samtidigt skapas undervattensstrukturer som gynnar fiskar och andra vattenlevande arter. Flera europeiska städer ser nu över hur deras vattenytor kan göras tillgängliga för både växter, djur och människor.

Motionen innehåller förslag att kommunfullmäktige ska besluta om att uppdra till berörda nämnder att genomföra och utvärdera ett pilotprojekt med flytande planteringar i utvalda vattenrum i Stockholms stad.

Remissammanställning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, trafiknämnden, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och Stockholms Naturskyddsförening.

Stockholms Naturskyddsförening har inte inkommit med svar.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret	4
Miljö- och hälsoskyddsnämnden	5
Trafiknämnden.....	7
Farsta stadsdelsnämnd	7
Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd	8
Kungsholmens stadsdelsnämnd.....	9
Reservationer m.m.	11

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 22 januari 2026 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret anser att förslaget ligger i linje med Stockholms stads miljöprogram 2030 (beslutat av kommunfullmäktige den 23 september 2024, dnr KS 2023/682) och mål om att öka den biologiska mångfalden. Stockholms stad bedriver ett ambitiöst arbete med att stärka den biologiska mångfalden utifrån handlingsplanen för biologisk mångfald (Dnr KS 2020/931). Det lokala arbetet utgår från stadsdelvisa

åtgärdsförslag. Förslaget ligger även i linje med Stockholms stads kajstrategi (Dnr KS 2022/256) där syftet är att skapa förutsättningar att utveckla stadens kajer till mer levande mötesplatser, tillgängliga för folkliv, restauranger och caféer.

Stockholms stads nämnder och bolag har under senare år arbetet med kajbalkonger, flytande växtöar, risvasar och kajbad. Kajbalkonger har anlagts vid Munkbrohamnen, Kungsholms strand, Söder Mälarstrand, Reimersholmskajen och Stadhusbron. Vegetationsöar har anlagts och utvärderas utanför Rålambshovsparken och vid Norr Mälarstrands parkstråk.

Dessutom består Stockholm, till skillnad från Köpenhamn, av naturliga öar som är viktiga för biologisk mångfald, rekreation och stadsbild. Förbättring och utveckling av nya akvatiska fysiska livsmiljöer ingår i de lokala åtgärdsprogrammen för vattenförekomster för bland annat Riddarfjärden, Årstaviken, Ulvsundasjön och stadens kustvatten. Flera nämnder har tillsammans med KTH medverkat i forskningsprojektet MASSA med syfte att utforska möjligheten att utveckla ekologiska värden i stadens urbana vatten samtidigt som rekreativa värden kan tillskapas.

Stadsledningskontoret kan mot bakgrund av ovanstående konstatera att olika typer av flytande växtöar och kajbalkonger redan provas inom ramen för pågående arbete och att det inte finns anledning att ge berörda nämnder ytterligare uppdrag.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 9 december 2025 följande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Torbjörn Erbe m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 november 2025 har i huvudsak följande lydelse.

En utredning av förutsättningarna för parköar i Stockholms vatten behöver utöver samverkan mellan berörda förvaltningar även inkludera berörda bolag. Hänsyn behöver tas till sjöfarten och Stockholms Hamnars verksamhet och erfarenheter från tidigare och pågående projekt bör nyttjas.

Vid planering och utveckling av vattennära rekreation och ekologiska funktioner behöver hänsyn tas till olika aspekter. Ekologiska värden, i form av grundområden, naturliga strandzoner, fågelskyddsområden och strandskyddade områden bör beaktas och utgöra en utgångspunkt för placering av parköar eller liknande anläggningar. Parköar bör även placeras så att dessa bidrar till att blå och gröna samband stärks.

Utformning och förankring av konstruktionen är viktig att utreda. Exempelvis kan flytbryggor ha pumpande effekt vilket bidrar till att röra upp bottensediment och

försämra vattenkvaliteten. Spridning av föroreningar i sedimenten och grumlande effekter behöver undvikas.

Beskuggning från konstruktioner behöver också beaktas, då den kan påverka undervattensvegetation negativt. Lika så behöver frågor om drift och underhåll utredas i processen för att säkerställa långsiktig funktionalitet. Att anlägga en parkö eller motsvarande konstruktion innebär att frågan behöver hanteras av länsstyrelsen genom en anmälan eller en ansökan om vattenverksamhet. Dispens från strandskydd kan behöva sökas.

Erfarenheter från tidigare och pågående projekt

Stockholms stad arbetar för att utveckla tillgängliga, trygga och attraktiva miljöer för vattennära rekreation och biologisk mångfald enligt kajstrategi för Stockholms stad 2022. Miljöförvaltningen arbetar aktivt för att förbättra vattenkvaliteten i Stockholm och för att uppnå god ekologisk och kemisk status i stadens vattenförekomster, bland annat genom framtagande av lokala åtgärdsprogram för stadens vattenförekomster. Att förbättra och utveckla nya akvatiska fysiska livsmiljöer ingår i de lokala åtgärdsprogrammen för bland annat Riddarfjärden, Årstaviken, Ulvsundasjön och stadens kustvatten.

Mindre flytande ökonstruktioner har tidigare anlagts av staden utanför Råambshovsparken. Erfarenheter från detta initiativ vad gäller utformning, materialval, förankring i botten samt måluppfyllelse kring biologisk mångfald och upplevelsevärden kan utgöra ett värdefullt underlag om en utredning av parköar blir aktuell.

Den kunskap som byggts upp kring att skapa multifunktionella rekreationsytor i stadens urbana vatten bör nyttjas i en eventuell fortsatt utredning kring parköar. Miljöförvaltningen, trafikkontoret och idrottsförvaltningen har tillsammans med KTH och extern expertis (gällande teknisk undervattenskonstruktion) medverkat i forskningsprojektet MASSA med syfte att utforska möjligheten att utveckla ekologiska värden i stadens urbana vatten samtidigt som rekreativa värden kan tillskapas. Vid utvecklingen av Munkbrohamnen i syfte att stärka kajens konstruktion, ekologiska funktion och sociala värden har kajområdet förstärkts med så kallade kajbalkonger och andra vistelseytor som även möjliggör bad. Kajbalkonger har även anlagts på andra ställen i staden urbana vatten för att skapa vattennära rekreation och biologisk mångfald.

Möjligheten att nyttja restbetong från Slussenprojektet för att skapa strukturer som gynnar biologisk mångfald i stadens urbana vattenmiljöer undersöks för närvarande. Projektets erfarenheter kring ytstrukturer, former och tekniska förankringslösningar kan utgöra värdefullt underlag i en eventuell fortsatt utredning.

Trafiknämnden

Trafiknämnden beslutade vid sitt sammanträde den 11 december 2025 följande.

Trafiknämnden beslutar att godkänna trafikkontorets tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Dennis Wedin m.fl. (M) och Svante Linusson m.fl. (C), se Reservationer m.m.

Trafikkontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Kontoret instämmer i motionens intentioner, som ligger i linje med det arbete som redan pågår inom staden. Ett övergripande uppdrag för trafiknämndens är att gator, torg och kajer i högre grad ska fyllas av folkliv, kulturinslag, träd och grönska. Samtidigt ska den biologiska mångfalden stärkas. De kajbalkonger som satts upp längs stadens kajer bidrar till att uppfylla flera av dessa mål.

Med kajbalkongerna vill Stockholm stad skapa förutsättningar för attraktivare och mer levande kajstråk, där miljön vid kajerna och dess vattenrum tas tillvara och utvecklas på ett hållbart sätt samt ökar den biologiska mångfalden.

Sommaren 2025 etablerades kajbalkonger vid Munkbrohamnen, Kungsholms strand, Söder Mälarstrand, Reimersholmskajen och Stadshusbron. Trafiknämnden har i kommunfullmäktiges budget för 2026 fått uppdrag om och medel till att etablera fler kajbalkonger. Kontoret har också fått i uppdrag att parkkvaliteter ska förstärkas utmed kajerna i enlighet med kajstrategin, samt för att förbättra biologisk mångfald och skyfallshantering.

Kajbalkongerna har redan idag delvis de funktioner som efterfrågas i motionen. Till exempel har vissa kajbalkonger en lucka som möjliggör montering av uttjänta julgranar. Julgranarna bildar hängande risvasar under däckets och skapar en form av artificiella rev. Tillsammans med flytande våtmarker, som finns på kajbalkongerna i olika utsträckning, skapas större möjligheter för vattenlevande organismer att gömma sig, äta och föröka sig på platsen. Kontoret avser att fortsätta utveckla dessa funktioner för att ytterligare stärka den biologiska mångfalden, i enlighet med uppdragen i stadens budget.

Farsta stadsdelsnämnd

Farsta stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 18 december 2025 följande.

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Torbjörn Ebérus m.fl. (M) och Rikard Werge (L), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Leif Söderström (SD), se Reservationer m.m.

Farsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 26 november 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer med motionären om att det finns potential för att stärka såväl biologisk mångfald som rekreation i stadens vattenrum.

Stockholms stad bedriver ett ambitiöst arbete med att stärka den biologiska mångfalden utifrån handlingsplanen för biologisk mångfald som kommunfullmäktige beslutade om 2020. Det lokala arbetet utgår från stadsdelvisa åtgärdsförslag som tagits fram. Förslagen konkretiseras i Stadsdelsvist åtgärdsförslag för biologisk mångfald: Enske-Årsta-Vantör, Farsta och Skarpnäck som beslutades av miljö- och hälsoskyddsnämnden 2022.

Staden har genomfört flera projekt kring att stärka den biologiska mångfalden kopplat till stadens vattenrum. Här är två konkreta exempel. Staden har byggt flytande bryggor med trädäck, så kallade kajbalkonger, vid flera av stadens kajer för att fler ska kunna komma närmare vattnet. De har även speciella funktioner under vattnet som bidrar till den biologiska mångfalden i Mälaren. I Rålambshovsparken har Kungsholmens som en del av ett större projekt kring dagvatten och skyfallshantering, genomfört test med flytande växtöar för att stärka strandvegetationen och ge skydd åt fåglar.

Förvaltningen är positiv till nya innovativa projekt som kan stärka den biologiska mångfalden som till exempel pilotprojekt kring flytande planteringar i Riddarfjärden eller Årstaviken.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2025 följande.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Anette Hellström m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 28 oktober 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen instämmer att det finns platser i staden där insatserna för biologisk mångfald kan stärkas. Kajer och hamnar kan vara sådana platser. Likaså är förvaltningen positiv till att stadens vattennära läge förstärks och nyttjas på ett hållbart sätt.

Förvaltningen är däremot tveksam till om den typen av flytande parköar som nämns i remissen är den bästa lösningen. Stockholm består av naturliga öar och har därför inte samma behov av artificiella öar som exempelvis Köpenhamn. Anläggningar på vatten är dyra att anlägga och är kostnadsdrivande vid drift och reparation. Det är därför av

särskild vikt att ansvarsfrågan och finansiering av den långsiktiga driften särskilt utreds om förslaget om parköar skulle realiseras.

Förvaltningen ser större vinster med det arbete som bedrivs utifrån handlingsplanen för biologisk mångfald för att bevara och öka artrikedomen. I handlingsplanen pekar man på följande typer av naturkvaliteter som är strategiskt viktiga:

- Ett sammanhängande och väl fungerande blågrön infrastruktur som möjliggör för spridningsvägar för arter att förflytta sig mellan sina livsmiljöer.
- Ett stort inslag av naturliga vattenmiljöer såsom stränder, vattendrag, sjöar och kustvatten.
- Artrika naturtyper med lång kontinuitet såsom ekmiljöer, barrskog, tallmiljöer och ängsmarker med prioriterade skyddsvärda arter.
- Bostadsnära vardagsnatur med artrika inslag, till exempel gamla värdefulla träd i parker och kyrkogårdar.

Förvaltningen kan däremot se fördelar med flytande växtöar likt dem som anlagts i Rålambshov, då de på rätt plats kan förbättra vattenkvaliteten samt även bidra till en bättre skyfallshantering.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 20 november 2025 följande.

Kungsholmens stadsdelsnämnd överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Henrik Sjölander m.fl. (M), Charlotta Schenholm (L) och Anette Nordvall (C), se Reservationer m.m.

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 22 september 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Enligt förvaltningen ligger motionen i linje med Stockholms stads Miljöprogram med tillhörande handlingsplaner samt nämndens verksamhetsplan. I stadens handlingsplan för biologisk mångfald anges att stadens vegetationsklädda stränder och vattenmiljöer i övrigt är viktiga att värna och utveckla både för växter och djur.

Förvaltningen har för ett antal år sedan testat att anlägga vegetationsöar utanför Rålambhovsparkens strand samt utanför Norr Mälarstrands parkstråk. Tanken är att dessa öar ska främja både fisk- och fågelliv. Försöket ses som delvis lyckat men har haft utmaningar avseende drift och underhåll. Några av öarna har dessutom till viss del drivit iväg och förstörts av hårda vindar och is. Vidare har andra förvaltningar och bolag inom Stockholms stad anlagt så kallade risvasar och kajbalkonger, vilket förvaltningen också ser som ett led i arbetet med att stärka den biologiska mångfalden i Stockholms vattenrum.

Förvaltningen utesluter inte att arbeta vidare med vegetationsöar men upplever att vi har bättre förutsättningar för att framgångsrikt gynna biologisk mångfald i strandzonerna. I våra strandnära parker utför förvaltningen åtgärder för att gynna pollinatörer, vattenlevande växter och för att förbättra livsmiljöerna för fiskar och fåglar, detta sker till exempel i upprustningen av Karlbergskanalens strandpromenad. Eventuellt har andra förvaltningar eller bolag inom staden bättre förutsättningar för att arbeta med flytande öar och förvaltningen välkomnar att staden fortsätter testa olika åtgärder för att förbättra den biologiska mångfalden i vattenmiljöer.

Reservationer m.m.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Reservation av Torbjörn Erbe m.fl. (M)

1. Att nämnden beslutar att tillstyrka motionen.
2. Att därutöver anföra följande:

Stockholm är en stad byggd på vatten, men många av våra centrala kaj- och hamnmiljöer präglas idag av hårda, livlösa konstruktioner i betong och stål. Detta begränsar den biologiska mångfalden och stadens klimatanpassningsförmåga. För att möta dessa utmaningar och förverkliga målen i stadens miljöprogram och handlingsplan för biologisk mångfald bör ett pilotprojekt med flytande parköar prövas.

Förslaget handlar inte om att ersätta stadens naturliga öar, utan om att tillföra nya gröna värden i hårt exploaterade miljöer där ny natur annars inte kan tillskapas. Allt som allt handlar det om att skapa en trevligare och grönare stadsmiljö med fler naturvärden och förutsättningar för stärkt biologisk mångfald. Genom ett avgränsat och väl utvärderat pilotprojekt kan staden på ett kostnadsmedvetet sätt testa och utveckla innovativa, naturbaserade lösningar.

Erfarenheter från andra städer, som Köpenhamn, visar att flytande öar kan fungera som viktiga livsmiljöer för flora och fauna, förbättra vattenkvaliteten och samtidigt skapa nya rekreativa och pedagogiska värden för stockholmarna. Staden arbetar redan idag med andra typer av anläggningar i vattenrummet, såsom kajbalkonger och flytande växtöar. Att pröva flytande parköar är ett logiskt och framtidssyftande nästa steg för att stärka den blågröna infrastrukturen.

Trafiknämnden

Reservation av Dennis Wedin m.fl. (M) och Svante Linusson m.fl. (C)

Se reservation av Torbjörn Erbe m.fl. (M) under miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Farsta stadsdelsnämnd

Reservation av Torbjörn Ebérus m.fl. (M) och Rikard Werge (L)

1. Att stadsdelsnämnden föreslår kommunfullmäktige att tillstyrka motionen om att utreda möjligheter till flytande parköar i Stockholms vatten.
2. Att därutöver anföra följande:

Vi tackar förvaltningen för yttrandet i ärendet och delar bedömningen att det finns en tydlig potential att stärka både biologisk mångfald och rekreativa värden i Stockholms vattenrum. Stockholm är en stad präglad av vatten, men i många centrala kaj- och hamnmiljöer domineras vattenrummet fortfarande av hårda konstruktioner i betong och stål, vilket begränsar både ekologiska värden och stadens möjligheter till klimatanpassning.

Förvaltningen redovisar översiktligt hur staden redan arbetar med att stärka biologisk mångfald i vattennära miljöer, bland annat genom kajbalkonger och flytande växtöar. Dessa exempel visar att flytande och halv-artificiella lösningar i vattenrummet redan används när de bedöms ge miljönytta och bidra till ett mer tillgängligt och levande vattenrum.

Mot denna bakgrund menar vi att det är både logiskt och angeläget att ta nästa steg. Motionen om flytande parköar ligger väl i linje med stadens miljöprogram och handlingsplan för biologisk mångfald och syftar till att utveckla blågröna lösningar även i de mest hårt exploaterade vattenmiljöerna. Avsikten är inte att ersätta stadens naturliga öar, utan att komplettera dem genom att tillföra nya ekologiska och rekreativa värden där möjligheterna till traditionella grönytor är begränsade.

I motionen lyfts erfarenheter från andra europeiska städer, inte minst Köpenhamn, där flytande parköar och planteringar prövas som ett sätt att skapa nya livsmiljöer i urbana hamn- och kajmiljöer. Dessa exempel visar att flytande öar, när de utformas med hållbara material och anpassas till lokala förhållanden, kan bidra till ökad artrikedom och ett mer levande stadsliv vid vattnet. Stockholm bör ta intryck av dessa erfarenheter och visa större ambition i utvecklingen av stadens vattenrum.

Motionens förslag om att genomföra ett pilotprojekt är ett ändamålsenligt sätt att pröva hur flytande parköar kan utformas och fungera i Stockholms förhållanden. Ett pilotprojekt möjliggör lärande, uppföljning och utvärdering innan eventuella beslut om en bredare tillämpning fattas och skapar samtidigt förutsättningar för samverkan med relevanta aktörer.

Sammanfattningsvis anser vi att Stockholm bör ta till vara den potential som finns i stadens vattenrum och tydligare satsa på flytande parköar som ett komplement till befintliga åtgärder för biologisk mångfald och klimatanpassning. Ett pilotprojekt är ett naturligt första steg i denna utveckling. Mot denna bakgrund bör motionen tillstyrkas.

Särskilt uttalande av Leif Söderström (SD)

Skuggning av vattenytter kan ha mycket kraftig påverkan på underliggande djurliv och växtbestånd. I det fall motionens förslag kommer utredas så måste även effekten av skuggning ingå i analysen. Länsstyrelsen i Stockholms skrift: Fakta 2018:4 "Våra bryggors påverkan på växter och djur" innehåller relevant information om potentiella negativa miljöpåverkande effekter.

https://catalog.lansstyrelsen.se/store/39/resource/DA_2018_72

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Reservation av Anette Hellström m.fl. (M)

1. Att tillstyrka motionen om att utreda möjligheter till flytande parköar i Stockholms vatten.
2. Att därutöver anföra följande:

Vi tackar förvaltningen för ett gediget tjänsteutlåtande och delar uppfattningen att arbetet med att stärka den blågröna infrastrukturen, bevara naturliga vattenmiljöer och värna artrika naturtyper är avgörande för den biologiska mångfalden i Stockholm. Vi gör dock en annan bedömning än förvaltningen när det gäller motionens förslag om att pröva ett pilotprojekt med flytande parköar.

Stockholm är en stad vid vattnet, men många av våra centrala vattenrum och hamnbassänger domineras idag av hårda kajkanter i stål och betong. Det begränsar både den biologiska mångfalden och stadens förmåga att möta ett förändrat klimat. Motionen om flytande parköar ligger därför väl i linje med stadens miljöprogram och handlingsplan för biologisk mångfald och kompletterar på ett bra sätt arbetet med att utveckla blågröna lösningar i staden.

Förvaltningen pekar med rätta på att Stockholm redan består av många naturliga öar och att anläggningar i vattenmiljöer kan vara kostsamma att anlägga och driva. Motionens kärna handlar dock inte om att ersätta eller 'kompensera' för våra naturliga öar, utan om att ta till vara potentialen i de hårt exploaterade kaj- och hamnmiljöer där ny natur annars inte går att tillskapa. I dessa vattenrum, präglade av betong, stål och stora flöden av människor, behövs just innovativa, skalbara lösningar som kan prövas i liten skala, följas upp och utvärderas.

I andra europeiska städer, inte minst Köpenhamn, prövas flytande öar uppbyggda av miljövänliga material, planterade med gräs, vilda blommor och buskar. Dessa fungerar som små livsmiljöer för fåglar, bin och andra pollinatörer, samtidigt som undervattensstrukturerna gynnar fisk och andra vattenlevande arter. Erfarenheterna visar att väl utformade flytande planteringar kan bidra till både ökad artrikedom, förbättrad vattenkvalitet och nya rekreativa värden för invånare och besökare.

Förvaltningen lyfter själv fram exempel på hur staden redan använder vattenrummet mer aktivt: kajbalkonger med växtlighet och risvasar för fisk, kajbad och flytande växtöar som stärker strandvegetationen, förbättrar vattenkvaliteten och bidrar till skyfallshantering. Det visar att staden redan arbetar med artificiella eller halv-artificiella konstruktioner i vattenmiljöerna när de bedöms ge god miljönytta eller rekreativa värden. Mot den bakgrunden framstår det som logiskt att även pröva nästa steg: flytande parköar som kombinerar funktionerna hos flytande växtöar med nya pedagogiska och rekreativa kvaliteter.

När förvaltningen uttrycker oro för kostnader, drift och ansvarsfördelning är det en relevant invändning som motionen i grunden delar. Just därför efterfrågar motionen

ett avgränsat pilotprojekt där teknisk lösning, förvaltning, finansiering och uppföljning är tydligt definierade innan man eventuellt skalar upp. Ett sådant pilotprojekt kan med fördel genomföras i nära samarbete med miljöförvaltningen, forskningsmiljöer och andra berörda nämnder, på samma sätt som staden redan gjort i andra utvecklingsprojekt kopplade till dagvatten, skyfall och naturbaserade lösningar.

Sammanfattningsvis anser vi att motionen ligger väl i linje med stadens ambitioner för både biologisk mångfald, klimatanpassning och bättre användning av vattenrummet. Ett välplanerat och utvärderat pilotprojekt med flytande parköar är ett rimligt och kostnadsmedvetet sätt att ta nästa steg, snarare än ett omfattande åtagande från dag ett. Därför bör motionen tillstyrkas och staden ta nästa steg mot att pröva flytande parköar som ett komplement till andra åtgärder för levande och hållbara vattenmiljöer i Stockholm.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation av Henrik Sjölander m.fl. (M), Charlotta Schenholm (L) och Anette Nordvall (C)

1. Att tillstyrka motionen om att utreda möjligheter till flytande parköar i Stockholms vatten.
2. Att därutöver anföra följande:

Vi tackar förvaltningen för ett gediget tjänsteutlåtande och delar uppfattningen att arbetet med att stärka den blågröna infrastrukturen, bevara naturliga vattenmiljöer och värna artrika naturtyper är avgörande för den biologiska mångfalden i Stockholm. Vi gör dock en annan bedömning än förvaltningen när det gäller motionens förslag om att pröva ett pilotprojekt med flytande parköar.

Stockholm är en stad vid vattnet, men många av våra centrala vattenrum och hamnbassänger domineras idag av hårda kajkanter i stål och betong. Det begränsar både den biologiska mångfalden och stadens förmåga att möta ett förändrat klimat. Motionen om flytande parköar ligger därför väl i linje med stadens miljöprogram och handlingsplan för biologisk mångfald och kompletterar på ett bra sätt arbetet med att utveckla blågröna lösningar i staden.

Syftet med motionens är dock inte att ersätta eller ”kompensera” för våra naturliga öar, utan om att ta till vara potentialen i de hårt exploaterade kaj- och hamnmiljöer där ny natur annars inte går att tillskapa. I dessa vattenrum, präglade av betong, stål och stora flöden av människor, behövs just innovativa, skalbara lösningar som kan prövas i liten skala, följas upp och utvärderas.

I andra europeiska städer, inte minst Köpenhamn, prövas flytande öar uppbyggda av miljövänliga material, planterade med gräs, vilda blommor och buskar. Dessa fungerar som små livsmiljöer för fåglar, bin och andra pollinatörer, samtidigt som undervattensstrukturerna gynnar fisk och andra vattenlevande arter. Erfarenheterna

visar att väl utformade flytande planteringar kan bidra till både ökad artrikedom, förbättrad vattenkvalitet och nya rekreativa värden för invånare och besökare.

Staden använder idag vattenrummet aktivt: kajbalkonger med växtlighet och risvasar för fisk, kajbad och flytande växtöar som stärker strandvegetationen, förbättrar vattenkvaliteten och bidrar till skyfallshantering. Det visar att staden redan arbetar med artificiella eller halv-artificiella konstruktioner i vattenmiljöerna när de bedöms ge god miljönytta eller rekreativa värden. Mot den bakgrunden framstår det som logiskt att även pröva nästa steg: flytande parköar som kombinerar funktionerna hos flytande växtöar med nya pedagogiska och rekreativa kvaliteter.

Motionen avser ett avgränsat pilotprojekt där teknisk lösning, förvaltning, finansiering och uppföljning är tydligt definierade innan man eventuellt skalar upp. Ett sådant pilotprojekt kan med fördel genomföras i nära samarbete med miljöförvaltningen, forskningsmiljöer och andra berörda nämnder, på samma sätt som staden redan gjort i andra utvecklingsprojekt kopplade till dagvatten, skyfall och naturbaserade lösningar.

Sammanfattningsvis anser vi att motionen ligger väl i linje med stadens ambitioner för både biologisk mångfald, klimatanpassning och bättre användning av vattenrummet. Ett välplanerat och utvärderat pilotprojekt med flytande parköar är ett rimligt och kostnadsmedvetet sätt att ta nästa steg, snarare än ett omfattande åtagande från dag ett. Därför bör motionen tillstyrkas och staden ta nästa steg mot att pröva flytande parköar som ett komplement till andra åtgärder för levande och hållbara vattenmiljöer i Stockholm.